

Î N C H E I E R E

06 martie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „FARMINA” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „FARMINA” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Reprezentanței din Moldova a Public Joint Stok Company „Aeroflot-Russian Airlines”, Societatea Comercială „EXPLOR TUR” Societate cu Răspundere Limitată privind încasarea datoriei, compensației normative, dobânda de întârziere pentru compensare,

împotriva deciziei din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 06 iunie 2017 Întreprinderea cu Capital Străin „FARMINA” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare ÎCS „FARMINA” SRL) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Reprezentanței din Moldova a Public Joint Stok Company „Aeroflot-Russian Airlines”, Societatea Comercială „EXPLOR TUR” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare SC „EXPLOR TUR” SRL) cu privire la încasarea sumei în mărime de 25 005,46 lei, cât și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că de către ÎCS „FARMINA” SRL la 30 iunie 2016 a fost achitat anticipat biletul de transport avia de pasageri, tur-retur, pentru data de 12 decembrie 2016, cursa Chișinău-Tașkent-Chișinău, procurat de la SC „EXPLOR TUR” SRL. Biletul a fost procurat cu scopul de a efectua o călătorie pentru semnarea unui contract de către reprezentantul ÎCS „FARMINA” SRL, Movcean Oleg.

Totodată, de către agentul turistic SC „EXPLOR TUR” SRL a fost efectuată programarea anticipată (check in) pentru data de 12 decembrie 2016. La data indicată în bilet, 12 decembrie 2016 Movcean Oleg s-a prezentat la locul de îmbarcare nu mai târziu de ora 09.45 antimeridian, dar după o lungă așteptare, i-a fost refuzată îmbarcarea în aeronava SU 1847 a companiei Aeroflot.

A indicat că ÎCS „FARMINA” SRL și-a onorat corespunzător obligațiile contractuale achitând serviciile pârâtului conform prețului numit, iar prestatorul nu a executat obligațiile sale. A recurs la soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară, înaintând pârâților reclamația nr. 308/16 din 20 decembrie 2016, iar Reprezentanța din Moldova a Public Joint Stok Company „Aeroflot-Russian Airlines” nu a oferit vreun răspuns și continuă să eschiveze cu rea-credință de la onorarea obligațiilor sale privind plata despăgubirii și a prejudiciilor cauzate.

Totodată, debitorul a fost preîntâmpinat despre faptul că în cazul în care nu va achita datoria de bază, i se va calcula penalitate de întârziere din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere, potrivit contractului semnat. Mai mult, Reprezentanța din Moldova a Public Joint Stok Company „Aeroflot-Russian Airlines”, a emis un certificat prin care este recunoscută vinovăția sa în refuzul de a oferi serviciile de transportare de pasageri, propuse anterior.

A susținut că întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere. Dobânda de întârziere este plata pentru folosirea surselor financiare străine, în consecință, conform prevederilor art. 619 alin. (1) și alin. (2) cu trimitere la art. 585 Cod civil al Republicii Moldova, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 9% peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. Conform informației oficiale plasate pe site-ul Băncii Naționale a Moldovei, rata dobânzii pe perioada neachitării datoriei este diferită. Astfel, în urma calculelor efectuate și anume, rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei pe perioada întârzierii, plus 9 % prevăzute la art. 619 alin. (2) din Codul civil, raportate la suma datoriei de bază nerambursate de debitor, calculate pentru fiecare zi de întârziere pe întreaga perioadă de întârziere, rezultă o sumă totală a dobânzii de întârziere în mărime de 884,85 lei. Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08 noiembrie 2012, prevede la punctul 12 că, clienții au dreptul la compensarea cheltuielilor pentru bilet pentru partea neparcursă, care în acest caz a fost întregul traseu, cât și a compensației de 600 Euro, conform calculului de la punctele 18 și 21 ale aceluiași Regulament.

Prin urmare, ținând cont de distanța ortodromică Chișinău - Tașkent (tur-retur) este 6498 km, ce depășește limita de 3500 km, prevăzută la punctul 18 al Regulamentului menționat, consideră că ÎCS „FARMINA” SRL este îndreptățită a primi din 12 decembrie 2016 și compensația în mărime echivalentă cu 600 Euro, ceea ce constituia conform cursului oficial al BNM la 12 decembrie 2016 echivalentul sumei de 12765,90 lei. Compensația menționată nu a fost primită de către ÎCS „FARMINA” SRL nici până la data adresării prezentei acțiuni.

Astfel, solicită reclamantul ÎCS „FARMINA” SRL, încasarea din contul Reprezentanței din Moldova a Public Joint Stok Company „Aeroflot-Russian Airlines” și SC „EXPLOR TUR” SRL, încasarea costului biletului avia 10 253 lei, dobânzii de întârziere pentru biletul avia 884,85 lei, compensația normativă 12765,90 lei, dobânzii de întârziere pentru compensare 1101,71 lei, precum și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 06 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „FARMINA” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Reprezentanței

din Moldova a Public Joint Stok Company „Aeroflot-Russian Airlines”, Societatea cu Răspundere Limitată „Explore Tur” privind încasarea datoriei, compensației normative, dobânda de întârziere pentru compensare.

S-a încasat din contul SC „EXPLOR TUR” SRL în beneficiul ÎCS „FARMINA” SRL, dobânda în mărime de 884,85 lei, în rest acțiunea cu privire la încasarea datoriei și altor plăți s-a respins ca neîntemeiată.

S-a încasat din contul SC „EXPLOR TUR” SRL în beneficiul ÎCS „FARMINA” SRL cheltuielile judiciare privind plata taxei de stat în mărime de 270 lei.

Prin decizia din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel declarată de ÎCS „FARMINA” SRL ca fiind neîntemeiată și s-a menținut hotărârea din 06 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

În susținerea concluziei sale instanța de apel a menționat că soluția instanței de fond este una întemeiată și legală.

A stabilit că fiind corectă concluzia instanței de fond care a reținut că cerința de încasare a plăților din contul Reprezentanței din Moldova a Public Joint Stok Company „Aeroflot-Russian Airlines” este una neîntemeiată respectiv justificat a respins pretenția în această parte și a admis pretenția ce ține de încasarea dobânzii de întârziere din contul SC „EXPLOR TUR” SRL de la care a procurat biletul de călătorie or, cum se atestă din materialele cauzei costul biletului de 10 253 lei achitat de către ÎCS „FARMINA” SRL în beneficiul SC „EXPLOR TUR” SRL a fost restituit către ÎCS „FARMINA” SRL la data de 11 decembrie 2017 prin ordinul de plată nr. 1114.

A concluzionat că în circumstanțele constatării faptului neonorării obligațiunilor de restituire a costului biletului de către SC „EXPLOR TUR” SRL, obligația devenind purtătoare de dobândă, care în coraport cu calculul prezentat de către ÎCS „FARMINA” SRL constituie suma de 884,85 lei, care a fost întemeiat admisă de către instanța de fond spre încasarea de la SC „EXPLOR TUR” SRL în beneficiul ÎCS „FARMINA” SRL.

A menționat că SC „EXPLOR TUR” SRL nici nu a contestat hotărârea instanței de fond.

În privința argumentelor invocate în cererea de apel, sub aspectul încălcărilor normelor procedurale de instanța de fond și anume, faptul neatragerii în prezentul proces a persoanei fizice Movcean Oleg, instanța de apel a considerat că argumentul respectiv este unul neîntemeiat, dat fiind faptul că, anume ÎCS „FARMINA” SRL a procurat biletul de transport avia de pasageri tur-retur pentru data de 12 decembrie 2016 la cursa Chișinău-Tașkent-Chișinău, de la SC „EXPLOR TUR” SRL, dar nu persoana fizică, Movcean Oleg. Respectiv, toate cerințele în acest caz a ÎCS „FARMINA” SRL, pot fi valorificate în nume propriu, deoarece așa cum s-a indicat biletul a fost procurat de apelant. În cazul în care Movcean Oleg consideră că este lezat într-un drept recunoscut de lege, prin faptul anulării cursei de zbor, sub aspectul principiului disponibilității, acesta nu este privat de dreptul de a se adresa cu cerere de chemare în judecată privind revendicarea drepturilor lezate, ori dreptul de acces la justiție este garantat în egală măsură tuturor persoanelor fizice și juridice.

La 11 decembrie 2018 ÎCS „FARMINA” SRL a declarat recurs împotriva deciziei din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea

integrală a hotărârilor instanțelor inferioare cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În susținerea recursului a invocat prevederile art. 432 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu hotărârea instanței de apel și a hotărârii instanței de fond și a menționat că prima instanță era obligată să atragă în proces pasagerul Oleg Movcean, conform art. 185 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, care prevede că instanța de judecată ia măsuri în vederea atragerii în proces a tuturor persoanelor a căror interese legitime se aduc atingere prin judecarea litigiului în cauză și să adopte o hotărâre temeinică și legală.

A menționat că examinarea cauzei date a dus atingere directă drepturilor pasagerului Oleg Movcean legate de repararea prejudiciului și primirea compensației în baza Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea anulării zborului.

A susținut că achitarea costului biletului de călătorie de către ÎCS „FARMINA” SRL nu schimbă calitatea de pasager a lui Oleg Movcean dar încă o dată indică la necesitatea atragerii ultimului în procesul dat or, conform art. 986 alin. (1) Cod civil, contractul de transport de persoane se confirmă (se documentează) printr-un bilet (titlu de călătorie). Respectiv deținătorul biletului de călătorie are calitatea de pasager și beneficiază de toate drepturile corespunzătoare. Astfel, examinarea cauzei fără atragerea în proces a pasagerului, căruia nu i-au fost prestate servicii de transport în cauză și drepturile căruia nemijlocit au fost încălcate, nu este posibilă și legală.

A menționat că la soluționarea fondului cauzei, instanțele inferioare au apreciat arbitrar probele ce țin de cauzele și circumstanțele anulării zborului din 12 decembrie 2016, bazându-se doar pe explicațiile reprezentantului Reprezentanței din Moldova a Public Joint Stock Company „Aeroflot-Russian Airlines” or, înscrisul prezentat de către intimat/pârât sub formă de extras din jurnalul de bord a aeronavei SU 1847 al Companiei Aeroflot nu este o probă suficientă și veridică, întrucât nu confirmă faptul că anularea zborului din 12 decembrie 2016 a avut loc anume din cauza unor defecțiuni tehnice la sistemul de frânare al aeronavei, dar și că situația dată nu se află sub controlul transportatorului. Instanțele de judecată erau obligate să stabilească dacă această defecțiune tehnică cu adevărat este un eveniment excepțional sau putea justifica doar întârzierea zborului nu și anularea acestuia.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 12 noiembrie 2018 (f.d. 201), însă lipsește confirmarea recepționării acesteia.

Astfel, recursul declarat de către ÎCS „FARMINA” SRL la 11 decembrie 2018, se consideră depus în termen.

În conformitate cu art.439 alin.(2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit,

admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎCS „FARMINA” SRL este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art.432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art.433 lit.a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎCS „FARMINA” SRL, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept

procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurrate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a considera recursul declarat de ÎCS „FARMINA” SRL ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit.a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către ÎCS „FARMINA” SRL.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh